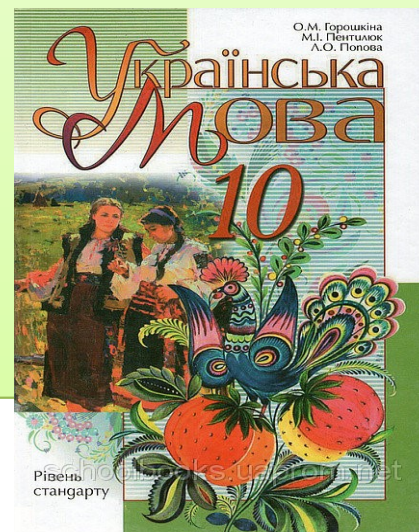

«Український правопис: історія й сьогодення»

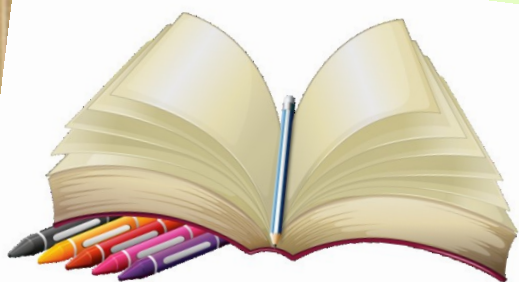

Проект нової редакції Українського правопису, винесений Міністерством освіти та науки на громадське обговорення, викликав неоднозначну реакцію як серед мовознавців, так і серед народу. Гостро дискутують над такими словами, як “Индик”, “проЄкт”, “каТедра”, “аВдиторія”, “свящеННик” та . Найчастіше питання – навіщо вони

Навіщо це нам: екскурс в історію

“Кожна, жива мова оновлюється, і час від часу виникає потреба в оновленні правопису, адже виникають нові явища, які треба кодифікувати, а щось відмирає. Через це правопис будь-якої живої активної мови переглядають приблизно кожні двадцять років

З розвитком нової української літературної мови, яку пов'язують з виходом у світ «Енеїди» Івана Котляревського, письменники, які писали живою українською мовою, шукали засобів передавати справжнє звучання слів. Цей пошук був великою мірою стихійним. До 1905 року нараховується понад 10 різних правописних систем.

У 1876 році російський імператор Олександр II ухвалив акт, згідно з яким українська графіка опинилася під забороною. Українські тексти, навіть дозволені урядовою цензурою, слід було друкувати з використанням російської абетки.

В Україні до національної революції 1917—1920 років не було органу, який міг би зафіксувати і затвердити правописні норми. Перший в нашій історії офіційний загальнодержавний правописний кодекс “Найголовніші правила українського правопису” затвердила Українська академія наук у 1919 році. Відтоді минуло 100 років.

У 1925 році уряд УСРР затвердив правописну комісію, і у 1927 році було схвалено проект нового правопису, відомого як класичний або харківський. Його у 1928 році схвалив нарком освіти Микола Скрипник. Проте, після згортання політики українізації, низку норм схваленого правопису, які мали відміну від російських, скасували

Irina-sloka

ГРАМАТИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ
І ПРАВОПИСЬ,
УХВАЛЕНІ КОМІСІЄЮ МОВИ
при
УКРАЇНСЬКОМУ Т-ВІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
в Києві.

Але в 1932 році Москва взяла курс на
тотальну русифікацію по всій території
СРСР, «харківський правопис» був
названий націоналістичним, і з 1933 року
замінений новим, істотно зближен з
російською мовою. Постраждали і творці
«скрипниківки» (більшість з них стали
жертвами репресій), включаючи самого
Скрипника

Максим Стріха навів декілька прикладів норм харківського правопису, які були скасовані:

- “В українській мові є дві літери – “ґ” і “г” для позначення двох різних звуків. У російській цього немає, тому і нам залишили тільки “г”. Так сталося, що в українській мові є 4 граматичні часи на відміну від російської, де є три, у нас є ще давноминулий, як в латині. Відтак нам було наказано лишити три граматичні часи, четвертий було скасовано. І було скасовано ще низку норм, які були надто українськими”.

Сьогодні «харківський правопис» дійсно активно використовує наша діаспора, як з ностальгії за 20-ми роками відносної свободи української мови і культури, так і з простої причини - саме на цій мові говорили від'їжджали в той час в Америку і Європу українці.

Якою має бути «правильна українська мова»?

Чи загрожують їй іншомовні впливи, а якщо загрожують, то в якій частині мовної системи й наскільки? Яку мову ми передамо нащадкам? Ці й подібні питання, що десятиліттями не втрачають своєї актуальності, спонукають до періодичного оновлення, перегляду й доопрацювання правописного кодексу, граматики й словників. Спадкоємність у мові — це зв'язок між поколіннями, які жили, живуть і житимуть в Україні.

Дякую за увагу!

Irina-slovak

